

UDK 504.03:233.6

233.6:[504.054.:628.4

504.054.:628.4]:233.6

Izlaganje sa znanstvenog skupa

Primljeno: 27. ožujka 1996.

Grijeh i otpad. Ekološka ravnoteža i društvena bilanca*

Philipp Schmitz SJ

Filozofsko-teološki fakultet St. Georgen, Frankfurt

Sažetak

Otpad se očituje kao skandal, dezintegrirajući čimbenik ljudske i svjetske zajednice. Iza čovjeka ostaje sve više otpada. Otpad simbolizira nešto nedostojno čovjeka pa ga čovjek želi ukloniti iz svoga vidokruga. Rješenje otpada predstavlja zaoštreni problem za svaku novu epohu i naraštaj. Cilj mora biti izbjegavanje starog i novog otpada, iako je to pomalo utopija jer je čovjek nesavršeno biće.

Otpad je vrsta grijeha, jer tehničko djelovanje ostavlja trag disharmonije između čovjeka i prirode i dokaz je grijeha u procesu stvaranja. Distanciranje od grijeha izražava se i kao socijalna distancija prema slojevima koji se bave njegovim rješavanjem. To su uglavnom novopridošli migranti i donji slojevi.

Prisilno ili dragovoljno bavljenje otpadom oslobada nas osobne krivnje. Njezina spoznaja vodi solidariziranju s »nositeljima starih otpada«, a zajednički rad sadrži elemente pomirenja i osnovu društvenog mira.

Ključne riječi: *grijeh, kršćani, otpad, smeće, socijalni mir*

Uzrok ekološke krize možemo objasniti pogrešnim gospodarenjem prirodnim resursima. Neodrživa industrija (Kane, 1996) ne štuje granice koje je postavila priroda, uništava ravnotežu u prirodi i ugrožava brojna područja života.

Drugo objašnjenje ekološke krize je nestručno postupanje s otpacima industrijskog društva. Prema tvrdnjama mnogih, ti se otpaci crpe iz zemlje, obrađuju, kemijski mijenjaju, spajaju na različite načine i upotrebljavaju. Nakon toga postaju veliko, čak smrtonosno opterećenje za Zemlju i život. Ovdje neće biti riječi o tome koji je od ovih dvaju načina promatranja plodonosniji za ekološku etiku; baš naprotiv, ovo pitanje neka ostane otvoreno. U odnosu prema ekološkoj krizi, koju se ne pokušava zatajiti, česte su pritužbe na pomanjkanje racionalnosti. Pojedince koji su se ozbiljno bavili posljedicama industrijalizacije, kaže se, vodili su strah ili utopijske predodžbe, što je vrlo negativno za donošenje kako praktičnih, tako i političkih rješenja. Ekološka etika ne bi smjela zanemariti ovo razmišljanje, ali u sljedećim promišljanjima ono ne bi trebalo biti u središtu pozornosti. To bi trebalo takozvanog normalnog čovjeka motivirati da u okviru preuzete odgovornosti glede skrbi za okoliš postavi pitanje: »Što me može pokrenuti da počnem osobito ozbiljno shvaćati problem skrbi za otpad?«

Otpad je jamačno zanimljiva tema (Bödege–Wolf, 1984).

Prvo je susjeda Anna Maier po kanti s natpisom »otpad« pripremljenoj za odvoz došla do važnih zaključaka o rastrošnom životu obitelji Schulze iz susjedstva. Koliko

* Rad se temelji na autorovu izlaganju na hrvatsko–njemačkom simpoziju Goethe–Instituta Zagreb i časopisa »Socijalna ekologija« *Ekološki izazovi modernom društvu*, održanom 25. i 26. travnja 1996. godine u Goethe–Institutu u Zagrebu.

